

Identiteettivarkauden ehkäisemistä koskevat toimenpiteet ja ehdotus oman luottovaroitusmerkinnän lisäämiseksi väestötietojärjestelmään

Sisällysluettelo

Identiteettivarkauden ehkäisemistä koskevat toimenpiteet ja ehdotus oman luottovaroitusmerkinnän lisäämiseksi väestötietojärjestelmään	1
1. Ehdotus: Oma luottovaroitusmerkintä väestötietojärjestelmään	2
1.1. Perustelut	2
1.2. Tanskan Kreditadvarsel	3
1.3. Ehdotuksen vaikutusten arviointi.....	3
2. Identiteettivarkauksien ehkäisemisen nykyiset toimenpiteet	5
2.1. Omaehtoinen luottokielto ja Omien luottotietojen seuraamispalvelu	5
2.2. Tietovuodon uhrin palvelut Suomi.fi -verkkopalvelussa	6
2.3. Tietovuotoapu -sivusto.....	6
2.4. Nordisk Agendan tietopaketti	7
2.5. Muuttoesto ja muuttosuojaus itsepalveluna.....	7
2.6. Rekisteröintikielto kauppa- yhdistys- ja säätiörekisteriin.....	7
2.7. Vakuutukset.....	7
3. Suunnitteilla: Positiivinen luottotietorekisteri	8
3.1. Positiivinen luottotietorekisteri ja vapaaehtoinen luottokielto	8

Laatinut: Ronkainen Tytti

27.9.2021

1. Ehdotus: Oma luottovaroitusmerkintä väestötietojärjestelmään

Jotta kaikilla olisi mahdollisuus saada luottokiellon kaltaista suojaa identiteettivarkausuhkatilanteissa tai lisäturvaa jo mahdollisesti asetettujen omaehtoisten luottokiellojen ja muiden toimenpiteiden lisäksi ehdotetaan, että väestötietojärjestelmään luotaisiin uutena ominaisuutena maksuton mahdollisuus lisätä omiin tietoihinsa luottovaroitusmerkintä. Merkinnän tarkoituksena olisi varoittaa siitä, että jollakin toisella henkilöllä on luvattomasti varoitusmerkinnän alaisen henkilön asiakirjat tai henkilötiedot hallussaan ja että tämän henkilön tiedoilla on mahdollista asioida rikollisessa tarkoituksessa esiintymällä tämän henkilöllisyydellä. Tarve luottovaroitusmerkinnän tekemiseksi olisi henkilöllä, jonka henkilöllisyyttä osoittava asiakirja on joutunut väärin käsiin tai henkilötiedot on julkistettu tietovuodon seurauksena ja henkilö pelkää joutuvansa identiteettivarkauden uhriksi.

1.1. Perustelut

Koska identiteettivarkaudesta voi aiheutua uhrille taloudellista vahinkoa tai muuta haittaa, ahdistusta ja turvattomuuden tunnetta ja seuraukset voivat olla pitkäkestoisia, tärkeintä olisi, että identiteettivarkauksia voisi ehkäistä ennakolta. Identiteettivarkauden ehkäisemiseksi on nykyisin tarjolla kattavasti tietoa internetissä ja mahdollisuus hakea erilaisia asiointin estoja ja kielloja eri rekistereihin. Osaa estoista ja kielloista ylläpitävät myös yksityiset tahot maksullisina palveluina ja tähän on olemassa myös vakuutuksia. Maksulliset palvelut ovat yleensä määräaikaista, eli identiteettivarkauden uhrin tai sen uhan alla olevan henkilön on muistettava määräajoin uudistaa luottokiellot, tai muuten väärinkäytöksiä saattaa alkaa esiintyä tai jo alkanut väärinkäyttö pääsee jatkumaan. Tästä aiheutuu henkilölle jatkuvia kustannuksia sekä henkistä painetta ja epävarmuutta.

Väestötietojärjestelmässä ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta varoittaa mitenkään identiteettivarkauden uhasta väestötietojärjestelmän tietoja käyttäviä tahoja. Tietojen luovutuskielloista ei näe, miksi kiello on asetettu. Edes niissä harvinaisissa tapauksissa, joissa henkilötunnusta on jo muutettu, ei henkilön tiedoista näe, miksi henkilötunnus on muutettu. Näin ollen väestötietojärjestelmän tietojen käyttäjillä ei ole mahdollisuutta havaita, mikäli jonkun tietoja yritetään käyttää väärin. Identiteettivarkaan operoidessa väärällä identiteetillä verkossa, henkilötiedot voidaan tarkistaa väestötietojärjestelmästä, mutta niiden ollessa ilmoitetut, asiointi sallitaan, eikä identiteetin väärinkäytös tule ilmi. Joissain tapauksissa identiteettivarkaus on onnistunut saamaan haltuunsa väärälle henkilöllisyydelle myös vahvan tunnustautumisvälineen. Identiteettivarkauden uhrissa olevan henkilön omiin väestötietoihinsa käytettävissä olevat keinot ovat melko järeitä ja aikaa vieviä, kuten nimenmuutoshakemus tai asuinpaikan muutto toiseen osoitteeseen. Väestötietojärjestelmässä käytettävissä olevista suoja-keinoista ainoastaan muuttoesto on mahdollista tehdä nopeasti itsepalveluna netissä. Henkilötunnuksen muuttaminen ei kuulu keinovalikoimaan kuin aivan äärimmäisen poikkeuksellisissa tapauksissa jälkikäteen väärinkäytön jo tapahduttua.

Laatinut: Ronkainen Tytti

27.9.2021

1.2. Tanskan Kreditadvarel

Identiteettivarkauksien estämiseksi Tanskassa (<https://cpr.dk/borgere/kreditadvarel>) on vuodesta 2017 alkaen ollut mahdollista, että 15 vuotta täyttäneelle henkilöille lisätään Tanskan väestön keskusrekisteriin luottovaroitus (Kreditadvarel). Varoitusmerkinnän voi ilmoittaa väestötietoihinsa esimerkiksi, jos on kadottanut passin tai ajokortin ja on huolestunut siitä, että asiakirjaa käytetään identiteettivarkauksien yhteydessä tai on jo joutunut väärinkäytöksen kohteeksi ja haluaa estää uuden väärinkäytön. Merkinnän voi asettaa itse omiin tietoihinsa sähköisesti (<https://www.borger.dk/Handlingsside?selfserviceId=398d0173-9557-414c-a16d-e8cb3c872240&referringPageId=d684aa29-1b0a-416d-9256-f3fcf79e960e&type=DK>) tai pyytää sen asettamista asioimalla viranomaisen luona. Varoitusmerkintä luovutetaan väestön keskusrekisteristä kaikille niille viranomaisille ja yksityisille yrityksille, joilla on siihen oikeutettua tarvetta. Merkinnästä on henkilölle itselleen se vaikutus, että tämän voi olla vaikeuksia tehdä laina- tai luottosopimuksia myös itse. Tämän voi välttää poistamalla merkinnän tiedoistaan ennen lainan tai luoton pyytämistä ja lisätä merkinnän uudelleen tietoihinsa lainan myöntämisen jälkeen uudestaan.

Varoitus kehottaa yrityksiä kiinnittämään erityistä huomiota hakijoiden henkilöllisyyden tarkistuksiin ennen luoton myöntämistä. Se, miten yritykset noteeraavat varoitusmerkinnän eli mihin toimenpiteisiin ne ryhtyvät tai ovat ryhtymättä varoitustiedon saatuaan, on jätetty yritysten oman päätöksen varaan, eikä siitä ole säännöksiä. Monissa tapauksissa on kuitenkin tarkoituksenmukaista kieltäytyä luotonannosta, koska on syytä epäillä, että luottoa etsivä henkilö ei ole se, joka hän teeskentelee olevansa. Tällä tavoin voidaan estää tietyt henkilöllisyyden väärinkäytöt. Viranomaiselle tai yritykselle tiedon käyttö on vapaaehtoista. Monet luottoa tarjoavat yritykset kärsivät tappioita identiteettivarkauksista, ja siksi on myös yritysten edun mukaista saada tiedot varoitusmerkinnöistä. Jotta organisaatiot voivat hyödyntää näitä merkintöjä, organisaatioiden on toteutettava omiin järjestelmiinsä tarvittavat tekniset ominaisuudet vastaanottaa luottovaroitus väestön keskusrekisteristä.

Luottovaroitusmerkintöjen käytön odotetaan Tanskassa lisääntyvän sitä mukaa kuin yritykset sopeuttavat tietojärjestelmiään. Tanskassa ei ole yksityissektorin luottokieltopalveluja ja yksityissektorin toimijat ovatkin tukeneet luottovaroitusmerkinnän sääntelyn valmistelua. Elokuun alkuun 2021 mennessä 72 000 henkilöllä Tanskan väestörekisterissä oli luottovaroitusmerkintä. Useat yritykset erityisesti luotto- ja rahoitus-alalla saavat luottovaroitustiedot ja merkintä johtaa todennäköisesti kielteiseen luotto-päätökseen. Myös yritykset, jotka myyvät luottoluokitusta yrityksille, ovat sisällyttäneet tuotteisiinsa tiedon luottovaroitusmerkinnästä.

<https://www.retsinformation.dk/eli/ft/201612L00006>

1.3. Ehdotuksen vaikutusten arviointi

Digi- ja väestötietoviraston arvion mukaan väestötietojärjestelmään rakennettavasta luottovaroitusmerkinnästä tulisi virastolle 100.000 euron kustannukset. Mikä johtuisi tarvittavan itsepalvelusovelluksen rakentamisesta sekä tarvittavista muutoksista väestötietojärjestelmän tietokantaan ja tietopalvelusovelluksiin. Niiden osalta, jotka eivät pysty käyttämään digitaalisia palveluita, muutoksesta aiheutuisi vähäisiä lisätyötä

Laatinut: Ronkainen Tytti

27.9.2021

Digi- ja väestötietovirastolle, kun merkintä olisi tällöin lisättävä henkilön tietoihin käyntiasioinnissa manuaalisesti.

Niille organisaatioille, jotka tarvitsevat tietoa toiminnassaan, tulisi vähäisiä kustannuksia siitä, että tieto varoitusmerkinnästä voitaisiin vastaanottaa väestötietojärjestelmästä. Tarvittava muutos tietoja käyttävien organisaatioiden järjestelmiin voitaisiin tehdä jonkun muun järjestelmämuutoksen yhteydessä, mikä vähentäisi kustannuksia. Tiedon vastaanottamisen mahdollistavan ominaisuuden lisääminen tietojärjestelmiin olisi vapaaehtoista ja voisi tapahtua järjestelmien normaalien kehitystehtävien osana.

Varoitusmerkinnän mahdollistaminen toisi kaupallisille yrityksille hyötyjä. Identiteettivarkauksista aiheutuu yrityksille vuosittain paljon tappioita ja kuluja mm. riitaisten maksuvaatimusten ja petosten laajuuden selvittämisestä varastettua identiteettiä käyttäen tehdyistä ostoksista laskun jäädessä maksamatta. Tarvittava lisätyö ja -kustannukset tiedon vastaanottamisesta kompensoituisivat jo lyhyellä aikavälillä identiteettivarkauksista aiheutuvien haittojen ja kulujen vähenemisenä.

Varoitusmerkinnän vaikuttavana sisältönä yksityishenkilön kannalta olisi, että tekemällä kyseisen merkinnän omiin väestötietoihinsa kyseinen henkilö haluaa varoittaa siitä, että hänen henkilötietonsa saattavat olla identiteettivarkaan hallussa, joten ennen kuin kyseisen henkilön nimissä hyväksytään luotto-ostoksia tai myönnetään lainaa, tulisi suorittaa vahva tunnistaminen. Lisäksi tekemällä varoitusmerkinnän kyseinen henkilö antaa suostumuksensa siihen, että tämä varoitustieto voidaan siirtää väestötietojärjestelmästä niille viranomaisille ja yksityisille tahoille, jotka liiketoiminnassaan tarvitsevat tai joilla muutoin on oikeutettua intressiä saada tieto tästä varoituksesta. Varoitusmerkinnän mahdollistaminen toisi yksityisille kansalaisille hyötyjä siten, että he voisivat merkinnän avulla välttyä identiteettivarkauksilta tai lisävahingoilta tällaisen rikoksen jo tapahduttua. Potentiaaliset identiteettivarkauden uhrit voisivat merkinnän avulla välttyä myös rikoksen aiheuttamilta kuluilta, joita aiheutuu asian selvittämisestä sekä joissain tapauksissa jopa vakavilta henkiseen terveyteen kohdistuvilta haitoilta.

Yksittäiset kansalaiset voisivat hyödyntää kieltomerkintää myös oman talouden hallinnassa. Merkinnän tekemiselle ei asetettaisi mitään pakollisia edellytyksiä, vaan kyseessä olisi täysin henkilön omalla ilmoituksella tehtävä merkintä väestötietojärjestelmään. Identiteettivarkauksien yleisyydestä ja vaikutuksista on julkaistu tutkimuksia (esim. <https://www.lukusali.fi/?p=mySafety&i=1f22630e-e30e-11eb-bc58-00155d64030a>).

2. Identiteettivarkauksien ehkäisemisen nykyiset toimenpiteet

Tällä hetkellä käytössä olevia suojakeinoja ovat ainakin seuraavat.

2.1. Omaehtoinen luottokielto ja Omien luottotietojen seuraamispalvelu

Luottotietolain (527/2007) mukaan luottotietorekisteriin saa luonnollisesta henkilöstä tallettaa tiedon rekisteröidyn itsensä ilmoittamasta luottokiellosta. Tietoa voidaan käyttää henkilön luottokelpoisuusarvioinnissa (12 §:n 4-kohta ja 16 §). Oma luottokieltomerkintä luottotietorekisterissä estää kiellon asettajan henkilötiedoilla tehtävän luottokortin hakemisen, pankkilainan ottamisen tai osamaksuostosten tekemisen. Oman luottokiellon voi purkaa maksutta milloin tahansa ottamalla yhteyttä palveluntarjoajaan.

Suomessa on kaksi palveluntarjoajaa, Suomen Asiakastieto Oy ja Bisnode, joiden verkkosivuilta oman luottokiellon voi hankkia. Luottokiellon voi asettaa vain itselleen. Bisnodelle kielto on uudistettava vuosittain (hinta on noin 10 €/v), Suomen Asiakastieto Oy:lle kielto on uudistettava kahden vuoden välein (hinta on noin 20 €/kerrallaan). Palvelusta saatavan todistuksen voi esittää tilanteissa, joissa haluaa ohittaa luottokiellon eli itse tehdä luotollisen ostoksen.

Jos ei halua menettää luottokelpoisuuttaan, vaihtoehtona on tilata itselleen omien luottotietojen seuraamispalvelun. Palvelun tilaamalla saa tietoonsa, onko omia luottotietoja kyselty asiattomasti, mutta mahdollisuus ottaa luottoa säilyy. Suomen Asiakastieto tarjoaa maksullista [Tietovahti](#)-palvelua, joka ilmoittaa sähköpostilla joka kerta, kun joku kysyy palvelun asettaneen henkilön luottotietoja. Palvelusta näkee myös omat maksuhäiriömerkinnät ja niiden vanhenemisajat. Palvelun hinta on 7,90 € kuukaudessa jatkuvana tilauksena tai vuodeksi ennakoon maksettuna 59,40 euroa/v. Palvelu vahtii automaattisesti henkilön omia luottotietoja sekä muita valvontaan asetettuja tietoja ja ilmoittaa mahdollisista väärinkäytöksistä. Palvelun kautta saa myös tukea ja neuvoja, miten toimia eri tilanteissa. Henkilöllä on oikeus tarkistaa omat tietonsa maksutta kerran 12 kk aikana.

Bisnoden [MyBisnode](#)-palvelusta voi tilata Omien tietojen valvontapalvelun. Tilaus on määräaikainen ja se on voimassa yhden vuoden kerrallaan (hinta on 49,90 €/v). Valvonnan tietolähteitä ovat henkilöluottotietorekisteri, yritystietokanta ja väestötietojärjestelmä. Valvontailmoituksen aiheuttaa uudet, muuttuneet tai poistuneet merkinnät sekä tietojen kyselyt henkilöluottotietorekisterissä, vastuuasemaan liittyvät lisäykset, muutokset ja poistumiset yritystietokannassa sekä nimi- ja osoitemuutokset väestötietojärjestelmässä. Palvelusta voi tilata kerran vuodessa maksuttoman raportin.

2.2. Tietovuodon uhrin palvelut Suomi.fi -verkkopalvelussa

Digi- ja väestötietoviraston (DVV) julkaisemassa Suomi.fi-verkkopalvelussa on asiointikokonaisuus, josta kansalainen saa tietoa, kuinka toimia, jos epäilee henkilötietojensa joutuneen väärin käsiin (<https://www.suomi.fi/oppaat/tietovuoto>). Palvelun kautta voi hallinnoida tietovuototapauksiin liittyviä keskeisiä kieltoja DVV:lle, joita ovat yhteystietojen luovutuskielto sekä osoitteenmuutoksen tekemistä koskeva kielto eli muuttoesto. Palvelu on maksuton.

Palvelu toteutettiin, koska henkilötietovuodon uhreille oli aiemmin liian vähän tietoa tarjolla ja ohjeet olivat verkossa hajanaisesti eri organisaatioiden sivuilla. Kansalaisen on kuitenkin edelleen oltava itse yhteydessä eri organisaatioihin ja ilmoittaa tietojensa vaarantumisesta, mutta palvelu neuvoo ja ohjaa eteenpäin, kuinka käyttäjä voi hallinnoida DVV:n lisäksi myös muiden toimijoiden vastuulla olevia kieltoja (mm. luottokiellot sekä Patentti- ja rekisterihallituksen rekisteröintikielto). Tietokokonaisuus on suunniteltu ja tuotettu yhteistyössä julkisen hallinnon sekä yksityisen sektorin organisaatioiden kanssa. Mukana ovat olleet Finanssiala ry, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Kuluttajaliitto, KyberVPK, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Patentti- ja rekisterihallitus (PRH), Poliisi, Posti, Rikosuhripäivystys - RIKU, Suomen Asiakastieto Oy ja Tietosuojavaltuutetun toimisto.

Nykyinen lainsäädäntö ei vielä mahdollista muiden toimijoiden kuin Digi- ja väestötietoviraston omien kieltojen ja estojen toteuttamista keskitetysti Suomi.fi tietovuodon uhrin palvelupolkuun. Tavoitteena on, että palvelussa voisi tulevaisuudessa antaa valtuutuksen kaikkien tarvittavien kieltojen ja estojen asettamiseksi keskitetysti. Tämä edellyttää muutoksia lakiin hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista (571/2016) sekä rekisterien erillislakeihin siten, että niissä säädettäisiin mahdollisuudesta tehdä kieltoja/estoja Suomi.fi-verkkopalvelun välityksellä, kuten Kaupparekisterilaki (129/1979), Laki liikenteen palveluista (320/2017) 26 luku, 231 §, Postilaki (415/2011) 38 §, Luottotietolaki (527/2007) 12 § ja Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (784/2021).

DVV on esittänyt, että esiin nousseita lainsäädäntöön liittyviä muutostarpeita tarkasteltaisiin laajempina kokonaisuutena osana muuta digitalisaation lainsäädännön tarkastelua. Näin mahdollistetaan sujuvien ja käyttäjille vaivattomien digitaalisten elämäntapahtumalähtöisten palvelujen kehittäminen, jotka perustuvat toimiviin rajapintoihin ja tietojen siirtymiseen palveluiden välillä.

2.3. Tietovuotoapu -sivusto

Tietovuotoapu-sivustolle (<https://tietovuotoapu.fi/fi/neuvoja-ja-ohjeita-tietovuodon-uhreille>) on koottu viranomaisten ja avustusjärjestöjen ohjeita tietovuodon uhreille. Se sisältää kootut linkit kaikkien yhteistyössä mukana olleiden organisaatioiden ohjesivustoille. Sivusto on koottu Digi- ja väestötietoviraston, Keskusrikospoliisin, Kirkon

Laatinut: Ronkainen Tytti

27.9.2021

palvelevan puhelimen, KyberVPK:n, Rikosuhripäivystyksen, Mieli ry:n, Tietosuojavaltuutetun, Sosiaali- ja terveysministeriön, Suomen Punaisen Ristin, Valviran ja Vastamon yhteistyönä.

2.4. Nordisk Agendan tietopaketti

Pohjoismaisten verohallintojen yhteistyöverkosto Nordisk Agenda on laatinut ID Criminality -projektissa identiteettien väärinkäytöksi ennaltaehkäisyä ja torjuntaa käsittelevän tietopakettin "Follow the Identity". Yhteistyön tavoitteena on jakaa tietoa identiteettien väärinkäyttöihin liittyvistä ongelmista ja rikollisuudesta. Sivustolla on mm. asiaa käsitteleviä videoita ([Identiteettien väärinkäytösten torjunta](#)).

2.5. Muuttoesto ja muuttosuojaus itsepalveluna

Laittomat osoitteenmuutokset voidaan estää maksuttomasti sähköisinä itsepalveluina.

Oikeudettoman muuttoilmoituksen esto väestötietojärjestelmään tehdään itsepalveluna osoitteessa:

<https://www.suomi.fi/palvelut/muuttoesto-digi-ja-vaestotietovirasto/cb196ca7-7283-4741-8a19-784335da1dcc>.

Muuttosuojaus Postille tehdään itsepalveluna osoitteessa:

<https://www.posti.fi/fi/henkiloille/kirjeet-ja-postipalvelut/jakelu-ja-muuttaminen/muuttaminen-henkiloille/muuttosuojaus>.

2.6. Rekisteröintikielto kauppa- yhdistys- ja säätiörekisteriin

Patentti- ja rekisterihallitukselle tehtävä rekisteröintikielto ei vielä ole mahdollista itsepalveluna sähköisesti, vaan se tehdään kirjallisesti. Se estää henkilön merkitsemisen yrityksen tai yhteisön vastuuhenkilöksi kaupparekisteriin, yhdistysrekisteriin tai säätiörekisteriin ilman henkilön erillistä suostumusta.

https://www.prh.fi/fi/asiakastiedotteet/2020/P_21843.html

2.7. Vakuutukset

Vakuutusyhtiöt myöntävät myös vakuutuksia identiteettivarkauden varalta yrityksille ja yksityishenkilöille. Vakuutukset ovat osa vakuutusyhtiöiden maksullista liiketoimintaa.

Yksityishenkilön identiteettivakuutukseen voi kuulua esimerkiksi kertakorvaus identiteettivarkauden aiheuttamista taloudellisista vahingoista, asiantuntija-

Laatinut: Ronkainen Tytti

27.9.2021

apua virheellisten tietojen oikaisemisessa ja laskujen sekä luottojen kiistämisessä, jotka on otettu identiteettivarkauden yhteydessä sekä monitorointipalvelua henkilötietomuutoksista ja luottotietokyselyistä. Vakuutus voi kattaa myös omaehtoisten luottokieltojen aiheuttamia kuluja.

Yrityksille markkinoitaviin vakuutuksiin voi kuulua asiantuntija-apua maksuvaatimusten riitautuksissa, petoksen laajuuden selvittämisessä ja virheellisten tietojen oikaisemisessa, vahingonkorvausta taloudellisista menetyksistä ja luvattomista tiliveloituksista, maksukorttien ja matkapuhelinliittymien sulkupalvelua sekä korvausta varastettua identiteettiä käyttäen tehdyistä ostoksista laskun jäädessä maksamatta.

3. Suunnitteilla: Positiivinen luottotietorekisteri

3.1. Positiivinen luottotietorekisteri ja vapaaehtoinen luottokielto

Oikeusministeriössä ja valtiovarainministeriössä on käynnissä hanke positiivisen luottotietorekisterin perustamiseksi. Positiivisesta luottotietorekisteristä hyötyisivät kuluttajat, luotonantajat ja rahoitusmarkkinat ja sen tarkoituksena olisi vähentää ylivelkaantumisen riskiä, parantaa kuluttajien asemaa markkinoilla ja lisätä rahoitusmarkkinoiden vakautta. Lisäksi se auttaisi kuluttajia oman talouden hallinnassa (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162972>).

Rekisteröidyllä olisi mahdollisuus tehdä positiiviseen luottotietorekisteriin vapaaehtoinen luottokieltomerkintä. Merkinnän tarkoituksena olisi, että luotonantaja voisi suhtautua luotonantoon tällaisen henkilön osalta erityisellä varovaisuudella ja huolellisuudella. Vapaaehtoinen luottokielto voisi olla tarpeellinen erityisesti tilanteissa, joihin liittyy kohonnut riski rekisteröidyn henkilötietojen mahdollisesta väärinkäytöstä, kuten luoton hakemiseen toisen henkilön henkilötiedoilla. Vapaaehtoista luottokieltoa on pidetty tärkeänä keinona myös rekisteröidyn oman talouden hallinnassa

Luottokieltomerkinnän tekemisen yhteydessä ilmoitettaisiin tieto siitä, onko sen tekemisen syynä kohonnut riski henkilötietojen väärinkäytölle, rekisteröidyn taloudenhallintaan liittyvä syy tai muu syy. Näin tiedon merkinnästä saava luotonantaja osaa arvioida paremmin sitä, mikä merkitys merkinnälle tulisi yksittäisessä tilanteessa antaa. Vapaaehtoinen luottokielto olisi joko määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva. Rekisteröity voisi koska tahansa poistaa tai uusia luottokiellon tai muuttaa sitä. Vapaaehtoisen luottokiellon tekeminen rekisteriin olisi henkilölle maksutonta.

Tieto vapaaehtoisesta luottokiellosta voitaisiin rekisteröidyn suostumuksella luovuttaa luottotietotoiminnan harjoittajalle luottotietolaissa tarkoitettuihin luottotietorekistereihin tallettamista ja rekisteristä luovuttamista varten.